Lietas Nr. A420131425
A42-00235-26/24
ECLI:LV:ADRJRIT:2026:0303.A420131425.3.S

Administratīvā rajona tiesa

Rīgas tiesu nams

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2026. gada 3. martā

Tiesa šādā sastāvā: tiesnesis Edgars Biezais,

piedaloties pieteicēja /Persona A/ pārstāvim /Persona B/ un atbildētājas Rīgas valstspilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes – Rīgas domes priekšsēdētāja – pārstāvei /Persona C/,

tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /Persona A/ pieteikumu par Rīgas domes priekšsēdētāja 2025. gada 5. februāra lēmuma Nr. RD-25-16-ap atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departaments (turpmāk – departaments) 2022. gada 28. februārī pieteicējam /Persona A/ izdeva būvatļauju Nr. BIS-BV-4.1-2022-1659 (DA-22-3907-abv) (turpmāk – būvatļauja) dienesta viesnīcas ēkas pārbūvei par daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku /Adrese A/. Būvatļaujā 2024. gada 9. novembrī veikta atzīme par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi.

Ar departamenta 2024. gada 4. decembra maksāšanas paziņojumu Nr. RD004569AJ3367-1 (turpmāk – maksāšanas paziņojums) pieteicējam paziņots pašvaldības nodevas par pašvaldības infrastruktūras uzturēšanu un attīstību Rīgā (turpmāk – infrastruktūras nodeva) pirmais maksājums. Uzskatot, ka maksāšanas paziņojumā nepareizi norādīta ēkas pārbūvējamā platība, pieteicējs to apstrīdēja.

[2] Ar domes priekšsēdētāja 2025. gada 5. februāra lēmumu Nr. RD-25-16-ap (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) maksāšanas paziņojums atstāts negrozīts. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[2.1] Infrastruktūras nodeva aprēķināta saskaņā ar Rīgas domes 2024. gada 15. maija saistošajos noteikumos Nr. RD-24-267-sn "Par pašvaldības nodevu par pašvaldības infrastruktūras uzturēšanu un attīstību Rīgā" (turpmāk – Nodevas noteikumi) norādīto kārtību, līdz ar to aprēķinātā infrastruktūras nodevas kopējā summa ir noteikta pareizi.

[2.2] Infrastruktūras nodevas aprēķinā pamatoti noteikta ēkas pārbūvējamā platība 1904,70 m^2, kas atbilst būvprojektā norādītajai informācijai par būvniecības ieceri, tai skaitā par būves vai tās piederumu raksturlielumiem.

[2.3] Būvniecības iecere ietver ēkas pārbūvi, mainot ēkas lietošanas veidu uz daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku, izbūvējot mansardstāvu un ierīkojot inženiertīklus. Līdz ar to, aprēķinot infrastruktūras nodevu, ir piemērojams

maksājums par sociālās infrastruktūras attīstību.

[2.4] Maksāšanas paziņojums ir uzskatāms par obligāto administratīvo aktu un atbildētājam nav tiesību lemt par tā izdošanu vai neizdošanu, kā arī lemt par tā saturu un lietderību.

[3] Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja pieteikums par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu. Pieteikumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[3.1] Saskaņā ar Nodevas noteikumu 5. punkta 2. un 3. apakšpunktu infrastruktūras nodevu aprēķina par pārbūvējamo platību. Maksāšanas paziņojumā kā ēkas pārbūvējamā platība nepareizi norādīta visa ēkas platība. Atbilstoši būvprojektam pārbūve tiek veikta tikai ēkas bēniņu (mansarda) stāvā 250 m^2 platībā, kur tiek izveidoti divi dzīvokļi, mainītas jumta konstrukcijas un tiek skarti stāvvadi un koplietošanas inženiertīkli. Savukārt ēkas 1.–4. stāvā paredzēta vienkāršotā telpu atjaunošana un citi būvdarbi, kurus infrastruktūras nodevas aprēķinā neietver.

[3.2] Ņemot vērā, ka infrastruktūras nodevas aprēķinā ēkas pārbūvējamā platība norādīta nepareizi, nepareizs ir arī maksājuma par sociālās infrastruktūras attīstību aprēķins.

[4] Tiesā saņemti Rīgas domes priekšsēdētāja rakstveida paskaidrojumi, kuros norādīts, ka atbildētāja pieteikumu neatzīst un lūdz noraidīt. Paskaidrojums pamatots ar pārsūdzētajā lēmumā minētajiem apsvērumiem.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs uzturēja pieteikumu, pamatojoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem. Atbildētāja pārstāve pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā un rakstveida paskaidrojumā norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[6] Ar pārsūdzēto lēmumu pieteicējam uzlikts pienākums samaksāt infrastruktūras nodevu saistībā ar būvniecības ieceri, kas paredzēja triju vai vairāku dzīvokļu mājas pārbūvi. Pieteicējs vērsās tiesā ar pieteikumu par šī lēmuma atcelšanu, jo uzskatīja, ka infrastruktūras nodeva aprēķināta nepareizi. Turklāt 2026. gada 10. februāra tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis izteica šaubas par to, vai minēto nodevu vispār bija pamats piemērot.

[7] Likuma “Par nodokļiem un nodevām” 10. panta pirmajā daļā noteikts, ka pašvaldību nodevas piemēro saskaņā ar šo likumu, citiem likumiem, Ministru kabineta noteikumiem un pašvaldību saistošajiem noteikumiem. Minētā likuma 12. panta pirmās daļas 11. punkts noteic, ka pašvaldības domei ir tiesības Ministru kabineta noteikumos noteiktajā kārtībā savā administratīvajā teritorijā uzlikt pašvaldības nodevu par pašvaldības infrastruktūras uzturēšanu un attīstību. Savukārt Ministru kabineta 2005. gada 28. jūnija noteikumu Nr. 480 “Noteikumi par kārtību, kādā pašvaldības var uzlikt pašvaldību nodevas” $14.^1$ punkts paredz, ka nodevas par pašvaldības infrastruktūras uzturēšanu un attīstību pašvaldība ir tiesīga uzlikt personām, kuras pašvaldības teritorijā īsteno būvniecības ieceri.

Pamatojoties uz minētajām tiesību normām, Rīgas dome ir pieņēmusi Nodevas noteikumus, kuros noteikta infrastruktūras nodevas uzlikšanas kārtība. Noteikumu 3. punktā paredzēts, ka nodevas maksātāji ir fiziskas un juridiskas personas, kuras pašvaldības administratīvajā teritorijā īsteno noteikumu pielikumā norādītās būvniecības ieceres, kas paredz jaunas būves (tajā skaitā īslaicīgās lietošanas būves) būvniecību, būves (tajā skaitā īslaicīgās lietošanas būves) novietošanu vai esošas būves (tajā skaitā īslaicīgās lietošanas būves) pārbūvi. Savukārt atbilstoši Nodevas noteikumu pielikuma “Būvniecības ieceres, par kurām maksā nodevu” 3. punktam būvniecības ieceres, par kurām maksā nodevu, ir arī triju vai vairāku dzīvokļu mājas. Tādējādi infrastruktūras nodevas samaksas pienākumu vispār var noteikt arī personai, kuras būvniecības iecere paredz triju vai vairāku dzīvokļu mājas pārbūvi.

Lai gan pieteicēja būvniecības iecere paredzēja triju vai vairāku dzīvokļu mājas pārbūvi, ņemot vērā turpmāk minētos apsvērumus, tiesa secina, konkrētajā gadījumā infrastruktūras nodeva pieteicējam nebija jāmaksā.

[8] Atbilstoši Nodevas noteikumu 4. punktam no nodevas gūtie ieņēmumi tiek izmantoti pašvaldības publiskās infrastruktūras uzturēšanai un attīstības nodrošināšanai. Kā tas norādīts atbildētājas rakstveida

paskaidrojumā, nodeva ir noteikta ar mērķi nodrošināt pašvaldības publiskās infrastruktūras uzturēšanai un attīstībai nepieciešamo finansējumu, lai sakarā ar plānotās būvniecības potenciālo negatīvo ietekmi uz pašvaldības publisko infrastruktūru nodrošinātu visas sabiedrības interesēm atbilstošu autonomo funkciju realizāciju.

Negatīva ietekme uz pašvaldības infrastruktūru var rasties jebkuras būvniecības ieceres realizācijas gadījumā, piemēram, arī tādas būvniecības ieceres realizācijas gadījumā, kas paredz esošas būves nojaukšanu (arī šādu būvdarbu gadījumā var rasties, piemēram, pastiprināta slodze uz objektam blakus esošo ceļu infrastruktūru). Tomēr, kā jau minēts, Nodevas noteikumi infrastruktūras maksāšanas pienākumu noteic tikai tad, ja būvniecības iecere paredz jaunas būves būvniecību, būves novietošanu vai esošas būves pārbūvi. Tādēļ tiesa secina, ka infrastruktūras nodevas mērķis galvenokārt ir vērsts uz finansējuma nodrošināšanu tieši saistībā ar iespējamo negatīvo ietekmi uz pašvaldības infrastruktūru jau pēc būvniecības ieceres realizācijas, proti, būvju turpmākas ekspluatācijas laikā.

Turklāt no Nodevas noteikumu 5. punktā ietvertās nodevas maksājuma aprēķina formulas izriet šo noteikumu pamatā esoša prezumpcija, ka jo lielāka ir būves platība, jo lielāka ir ietekme uz pašvaldības infrastruktūru. Attiecīgi atbilstoši minētajā normā ietvertajai formulai infrastruktūras nodeva ir aprēķināma lielākā apmērā.

[9] Saskaņā ar Būvniecības likuma 1. panta 9. punktu būves pārbūve ir būvdarbi, kuru rezultātā ir mainīts būves vai tās daļas apjoms vai pastiprināti nesošie elementi vai konstrukcijas, mainot vai nemainot lietošanas veidu. Tātad ar būves pārbūvi saprot gan tādus būvdarbus, kuru rezultātā ir mainīts būves vai tās daļas apjoms, gan tādus, kuru rezultātā tiek pastiprināti nesošie elementi vai konstrukcijas.

Lai gan Nodevas noteikumu 3. punkts īpaši neizdala konkrētus būvju pārbūves veidus, kuru gadījumā infrastruktūras nodeva būtu maksājama, tiesa secina, ka nodeva, ņemot vērā iepriekš minēto infrastruktūras nodevas mērķi, ir piemērojama tikai tad, ja būves pārbūve paredz būves vai tās daļas apjoma maiņu. Ja būves pārbūves rezultātā tiek pastiprināti tikai būves nesošie elementi vai konstrukcijas, šādas būves turpmāka ekspluatācija papildu slodzi uz pašvaldības infrastruktūru nerada. Līdz ar to gadījumā, ja būvniecības iecere paredz tikai esošās būves nesošo elementu vai konstrukciju pastiprināšanu, infrastruktūras nodeva par šādu būvniecības ieceri nav maksājama.

Par to, ka infrastruktūras nodeva nav piemērojama attiecībā uz būvniecības ieceri, kas paredz tikai esošās būves nesošo elementu vai konstrukciju pastiprināšanu, norāda arī Nodevas noteikumu 5. punktā ietvertā nodevas aprēķina formula, kura nodevas apmēru saista ar pārbūvējamo platību. Kā to pareizi norādījusi arī atbildētāja 2026. gada 29. janvāra atbildē (*lietas 72. lapa*), pārbūvējamā platība šādā gadījumā nav nosakāma. Līdz ar to infrastruktūras nodevu šādā gadījumā, kad būvniecības iecere paredz tikai esošas būves nesošo elementu vai konstrukciju stiprināšanu, netiek piemērota.

Pretēji secinājumi ir izdarāmi saistībā ar tādu būves pārbūvi, kuras ietvaros tiek mainīts būves vai tās daļas apjoms. Būves apjoma palielināšanas gadījumā ir prezumējams, ka slodze uz pašvaldības infrastruktūru būves turpmākās ekspluatācijas laikā varētu palielināties. Tādēļ tiesa secina, ka infrastruktūras nodeva saistībā ar būves pārbūvi ir piemērojama tikai tad, ja būvniecības iecere paredz mainīt būves vai tās daļas apjomu.

[10] Lai gan pieteicēja būvniecības iecere paredzēja būves pārbūvi, lietā nav strīda, ka tā neparedzēja būves apjoma izmaiņas un būves platības palielināšanu. Būves pārbūve konstatēta saistībā ar būvniecības ietvaros plānotajām darbībām, pastiprinot būves nesošos elementus vai konstrukcijas. Līdz ar to tiesa secina, ka infrastruktūras nodeva ar pārsūdzēto lēmumu ir aprēķināta nepamatoti.

[11] Pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka ēkas pārbūvējamā platība ir 1904,70 m^2. Tā aprēķināta, ņemot vērā katrā ēkas stāvā izveidoto dzīvokļu kopējo platību jeb ēkas platību, kurā mainīts ēkas galvenais lietošanas veids uz lietošanas veidu “Triju vai vairāku dzīvokļu mājas” (klasifikācijas kods 1122). Tādējādi secināms, ka infrastruktūras nodevas samaksas pienākumu un šīs nodevas apmēru atbildētāja ir saistījusi ar būves galvenā lietošanas veida maiņu.

Būves galvenā lietošanas veida maiņa var radīt ietekmi uz pašvaldības infrastruktūru būves turpmākas ekspluatācijas laikā jau pēc būvniecības ieceres realizācijas. Tomēr jāņem vērā, ka pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdī un arī šobrīd spēkā esošie normatīvie akti galvenā lietošanas veida maiņu ar infrastruktūras nodevas maksāšanas pienākumu nesaista.

Kā izriet no Būvniecības likuma 1. panta 9. punkta, būves lietošanas veida maiņa pati par sevi neatbilst būves pārbūves definīcijai un neietekmē to, vai būvdarbi ir kvalificējami kā būves pārbūve. Attiecīgi, ja būvniecības procesa ietvaros netiek veikta būves pārbūve, bet tiek mainīts jau esošas būves galvenais lietošanas veids, infrastruktūras nodeva nav jāmaksā, jo šāda būvniecības iecere neatbilst nevienam no Nodevas noteikumu 3. punktā minētajiem būvniecības ieceru veidiem. Gadījumā, ja infrastruktūras nodeva nav jāmaksā par ieceri, kas paredz tikai būves galvenā lietošanas veida maiņu, tad nav pamata uzskatīt, ka lietošanas veida maiņai varētu būt būtiska nozīme arī šajā situācijā, kad lietošanas veida maiņa bija plānota papildus citiem būvdarbiem, kuri paredzēja arī būves nesošo elementu vai konstrukciju pastiprināšanu.

[12] Atbildētāja 2026. gada 19. janvāra atbildē ir norādījusi, ka infrastruktūras nodeva jau tika noteikta ar Rīgas domes 2008. gada 9. decembra saistošajiem noteikumiem Nr. 146 “Par pašvaldības nodevu par pašvaldības infrastruktūras uzturēšanu un attīstību Rīgā” (turpmāk – noteikumi Nr. 146) un Rīgas domes 2013. gada 19. februāra saistošajiem noteikumiem Nr. 211 “Par pašvaldības nodevu par pašvaldības infrastruktūras uzturēšanu un attīstību Rīgā” (turpmāk – noteikumi Nr. 211). Atbildētāja skaidrojusi, ka noteikumi Nr. 146 infrastruktūras nodevas apmēru saistīja ar rekonstruējamās platības laukumu un ka rekonstrukcija atbilstoši tā brīža normatīvajiem aktiem sevī ietvēra arī lietošanas veida maiņu. Atbildētāja arī atsaukusies uz Būvniecības likuma pārejas noteikumu 7. punktu, kurā noteikts, ka līdz grozījumu izdarīšanai normatīvajos aktos šajā likumā lietotie jēdzieni “pārbūve” un “lietošanas veida maiņa” atbilst jēdzienam “rekonstrukcija”, bet jēdziens “atjaunošana” — jēdzienam “renovācija” (*lietas 64.–65. lapa*).

No atbildētājas nosauktajām tiesību normām izriet, ka iepriekš normatīvie tiesību akti paredzēja maksāt infrastruktūras nodevu arī gadījumā, ja būvniecības iecere paredzēja būves lietošanas veida maiņu. Proti, noteikumi Nr. 146 un pēc tam noteiktu laiku arī noteikumi Nr. 211 paredzēja, ka infrastruktūras nodeva ir maksājama par būvniecības iecerēm, kuras paredz būves rekonstrukciju. Turklāt atbildētāja pareizi norādījusi, ka atbilstoši Ministru kabineta 1997. gada 1. aprīļa noteikumu Nr. 112 “Vispārīgie būvnoteikumi” 21. punktam rekonstrukcija ietvēra arī būves funkcijas maiņu. Tomēr šobrīd spēkā esošās tiesību normas infrastruktūras nodevas samaksas pienākumu ar būves lietošanas veida maiņu nesaista. Arī Būvniecības likuma pārejas noteikumu 7. punkts, uz kuru atbildētāja atsaukusies, lietā nav piemērojams, jo Nodevas noteikumi uz rekonstrukcijas jēdzienu neatsaucas.

[13] Ievērojot visu iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka pieteicējam infrastruktūras nodeva nebija jāmaksā, tādēļ pieteikums ir pamatots, bet pārsūdzētais
lēmums – prettiesisks un atceļams.

[14] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmās daļas noteikumiem, ja pieteikums pilnībā vai daļā apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Kā izriet no lietas materiāliem, pieteicējs par pieteikumu ir samaksājis valsts nodevu 30 *euro* apmērā. Tā kā tiesa pieteikumu ir apmierinājusi, no atbildētājas par labu pieteicējam ir piespriežama valsts nodeva 30 *euro* apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmo daļu,
246.–251. pantu, 253. panta pirmo daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt /Persona A/ pieteikumu;

atcelt Rīgas domes priekšsēdētāja 2025. gada 5. februāra lēmumu
Nr. RD-25-16-ap ar tā pieņemšanas dienu;

piespriestno Rīgas valstpilsētas pašvaldības par labu /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, samaksāto valsts nodevu 30*euro* apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnesis E. Biezais